Anul al 54-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei } 14 Pagini Nr. 272 Duminică 3 Octombrie 1937
P IIII

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

O ASANARE OPORTUNĂ

Legea electorală, legea statutului funcţionarilor, legea poziţiei ofiţerilor prevăd interzicerea eligibilităţii şi a votului, ocuparea de posturi publice şi eliminarea din armată pentru toţi condamnaţii la pedepse penale.

Numai legea presei nu cuprinde o asemenea dispoziţie.

Din această cauză, un osândit pentru furt, fals, escrocherie, etc., nu pate fi uşier la o autoritate, dar poate să fie „ziarist" la o publicaţiune care vede în presă nu un mijloc de cultură publică, ci un scop: şantajul, cinismul.

De sigur că spre a îndrepta această lacună organizaţiile de presă au introdus în statutele şi regulamentele lor acele dispoziţiuni referitoare la prestigiul presei şi al ziariştilor, la judecarea şi sancţionarea celor vinovaţi de infracţiuni penale, morale sau profesionale.

Se poate susţine însă ideia că ele nu trebue să apere presa de elementele dezonorante care nu fac parte din nici o asociaţiune — de sigur tocmai din cauza condamnărilor suferite sau a notorietăţii deplorabile ?

De sigur că nu.

Altfel, presa ar urma să fie inundată de foşti puşcăriaşi, cărora nu li s'ar cere decât o singură condiţiune ca să fie „ziarist" : să nu fie înscrişi în nici o societate profesională !

O asemenea concepţiune ar fi dezastruoasă. Experienţa în curs o dovedeşte.

Ziariştii cari se onorează cu misiunea ce îndeplinesc în societate, nu pot să rămână nepăsători faţă de intruşi ce trec direct din închisori în redacţii, dezonorând presa şi constituind o exemplaritate condamnabilă.

Libertatea presei nu trebue să fie confundată cu libertatea pângăririi sale.

Răspunderea în presă nu este compatibilă cu iresponsabilitatea foştilor puşcăriaşi, cari, speculând îngăduinţa de până acum, se laudă cu infracţiunile săvârşite în autobiografii al căror cinism sfidează moralitatea socială şi stimulează impulsiunile primejdioase.

Iată o problemă ce se pune ziariştilor, cari au nu numai dreptul să avizeze la mijloacele necesare spre a se pune frâu acestei năvale a infractorilor în presă, dar şi datoria de a nu lăsa ca ele să fie preconizate şi legiferate de alţii, cari ar putea să se folosească de acest prilej spre a lovi în libertatea presei oneste şi folositoare şi în profesioniştii cari o slujesc cu cinste şi demnitate, — cum s'a încercat şi în timpul din urmă.

„Absolve, Domine..."

Un roman maghiar în franţuzeşte

Marele ziar francez „Le Temps" publică de câteva zile un roman în foiletonul său, intitulat, în latineşte : „Absolve, Domine" (Anne Edes) de Desire Kosztola 'nyi, tradus din ungureşte de Maxime Beaufort.

Aşa dar, un roman maghiar, pe care direcţiunea literară a ziarului „Le Temps" l-a găsit interesant şi demn să fie tradus şi publicat în foiletonul său. Dar, autorul acestui roman a introdus într'însul, metode şi elemente ce fac parte din literatura politică de propagandă maghiară. El se ocupă şi de campania română din Ungaria (1919), de intrarea trupelor române în Budapesta, ca şi de ţinuta şi conduita ofiţerilor şi soldaţilor noştri în cursul acelor evenimente.

După ce descrie intrarea triumfală a trupelor române în sunetele puternice ale trompetelor îndreptate „spre cer", pe străzile Budapestei „înfometate şi în mizerie", ca într'un „turneu teatral şi istoric", voind să imite legiunile romane victorioase şi stăpânitoare ale lumii, autorul spune în cap. III (foiletonul 4 din „Le Temps") următoarele :

„Budapesta fu ocupată milităreşte. Nu cum a profetizat Gabriel Tatar şi Viszy, căci Românii au fost aceia, cari au intrat şi, după ce au trecut Tisa, cu toată opunerea marilor naţiuni, au pus stăpânire pe oraş...

Ei începură să demonteze telefoanele particulare. Se vedeau trecând pe bulevardul Cristina două camioane încărcate de aparate telefonice şi de fire zmulse.

Apoi, deodată, ei îşi făcură apariţia în magazinele de îmbrăcăminte, în uzine şi în spitale.

Au fost primiţi de un director, un bătrân maghiar, sărman, îmbrăcat într'o redingotă demodată, care, aproape plângând, bâlbâi, într'o franţuzească rudimentară, o protestare învăţată mai dinainte şi în care el făcea aluzie la Marea Inţelegere. Dar, ofiţerul se mărgini să facă un gest: porţile se deschiseră şi ei ridicară, sub titlul de despăgubiri de război şi de pradă, vestminte, maşini, mantale şi păturile bolnavilor...

Ei perchiziţionară toate casele...".

Ce reflexii a făcut şi ce concluzii a tras cetitorul francez din lectura acestor rânduri ?

Iată în ce condiţii au întreprins Românii, campania lor din Ungaria împotriva acestei nenorocite ţări „înfometată şi în mizerie", împotriva voinţei „marilor naţiuni" — deci şi a Franţei —, împotriva Marei Inţelegeri — deci şi a tuturor aliaţilor victorioşi— împotriva principiilor umanitare şi a legilor războiului. Aceşti români au făcut o invazie. Ofiţerii lor au năvălit, ca şi căpeteniile de hoarde barbare, în magazinele, uzinele, spitalele şi casele nevinovaţilor maghiari lipsiţi de orice apărare şi protecţie, ca să le jefuiască în virtutea forţei brutale a invadatorului, fără cununa victoriei pe frunte, câştigată pe un câmp de luptă. Ei au luat tot ce au găsit într'insele, — până şi păturile bolnavilor din spitale !

Dacă autorul maghiar al romanului „Absolve, Domine" a voit să prezinte astfel armata română ce a ocupat Budapesta în August 1919 şi o parte din teritoriul Ungariei, în scop de propagandă împotriva României, sau dintr'un patriotism exagerat împins la absurd, ce rost a avut şi are traducerea şi publicarea acestui roman tendenţios în coloanele unui mare ziar francez, care este în măsură să cunoască originea intervenţiei României în Ungaria, condiţiile în care s'au efectuat operaţiunile armatei sale şi ocupaţia Budapestei?

Când România a întreprins acea campanie, în Ungaria stăpânită de dictatorul roşu, Bela Kun, care s'a terminat prin stingerea focarului primejdios comunist din centrul Europei, ea a îndeplinit, nu numai o acţiune militară impusă de interesele apărării naţionale şi ale siguranţei sale, dar şi o misiune de înalt ordin european, căci a salvat şi liberat poporul maghiar de sub tirania regimului sovietic şi a oprit întinderea focarului comunist în centrul şi apusul Europei. Cine are, deci, interesul azi, să prezinte acea campanie, ca o razzie, sunt ungurii, prea orgolioşi şi înfumuraţi ca să fie recunoscători românilor pentru serviciile ce le-au făcut lor în 1919 şi prea încrezători în fantoma revizionistă, ca să poată judeca obiectiv evenimentele istorice din epoca contimporană, spre a trage lecţiunile cuvenite pentru prezent şi viitor.

R. SEIŞANU

Vizita generalisimului armatei franceze în România

Date biografice asupra carierei ilustrului militar

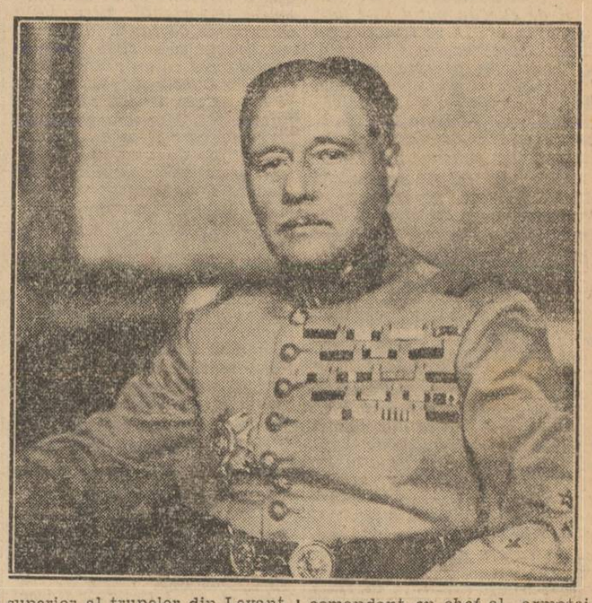

Ieri a pus piciorul pe pământul românesc d. general Gamelin, şeful statului major francez şi generalisimul armatei franceze.

D. general Gamelin a venit de la Belgrad cu vaporul românesc „G. Manu" şi a debarcat la T.-Severin, unde a fost primit, de d. general Sichitiu, şeful de stat major al armatei române şi de toţi şefii de autorităţi din localitate.

In cinstea distinsului oaspete s'a dat o recepţe în oraş,, după care d. geenral Gamelin a plecat însoţit de ofiţerii români într'o excursie de cunoaştere, prin Banat.

După câteva zile, generalisimul armatei franceze va veni în Bucureşti, unde va fi primit de d-nii general adjutant Ilasievici, ministrul apărării naţionale şi general adjut. Paul Teodorescu, subsecretar de stat, împreună cu toţi şefii armatei.

La 10 Octombrie, d. general Gamelin va pleca pe câmpul unde se vor desfăşura manevrele regale, la care va participa până la sfârşit.

La 14 Octombrie, şeful armatei franceze va participa la serbările dela Alba Iulia, pentru comemorarea eroilor Horia, Cloşca şi Crişan, iar la 16 Octombrie, la sărbătorirea zilei M. S. Regele.

NOTE BIOGRAFICE

Născut la Paris la 20 Septembrie 1872, generalul Gamelin intră în şcoala specială militară dela Saint Cyr în 1891, adică la vârsta de 19 ani.

Eşit primul din această şcoală, a servit la început ca sublocotenent şi locotenent într'un regiment de tiraliori algerieni, apoi a fost însărcinat cu lucrări geodezice (hărţile Algeriei şi Tunisului).

Această perioadă de viaţă i-a folosit căci răgazurile singurătăţii i-au permis să atingă din timpuriu nivelul ridicat al culturei generale pe care o posedă. Pe de altă parte, din punct de vedere militar, lucrările sale geodezice i-au desvoltat acea facultate de cunoaştere a terenului care constituie încă una din marile sale calităţi.

In 1899, intră în Şcoala superioară de război, unde a fost elevul lui Foch. Din această şcoală a eşit în 1901, cu menţiunea **„foarte bine"**.

Din acest moment îl găsim pe rând căpitan într'un stat major de corp de armată, comandant al unei companii de vânători, ofiţer de ordonanţă, apoi comandant de batalion, şef de cabinet al generalului Joffre, când acesta a fost numit şef de stat major general în 1911.

Aci găsim cotitura hotărâtoare a acestei cariere. Dela 1906 la 1916 generalul Gamelin, n'a părăsit contactul cu generalul Joffre, de cât foarte puţin.

Dela 1911 la 1913, a avut comanda unui batalion de vânători alpini, apoi a revenit la Biroul 3 al statului major al armatei, din nou lângă Joffre.

Cu acest birou al operaţiilor din Marele cartier general, el a plecat în campanie. De aci a fost detaşat pentru a lua funcţiunile de şef de cabinet al generalisimului, unde rămâne până la gradul de colonel.

Toată lumea cunoaşte contribuţia sa de colaborator luminat al generalisimului, în bătălia de la Marna şi mareşalul Joffre în memoriile sale ne dă o imagine exactă despre aceasta.

In 1915 a fost numit şeful biroului de operaţii din M. C. G., apoi comandant al brigadei 2 de vânători (divizia 47), luând parte la bătălia de pe Somme.

Numit general de brigadă în 1916 la comanda diviziei 168, a fost chemat în curând ca şef de stat major al generalului Joffre, când acesta deveni comandant en chef al armatelor franceze în operaţiuni.

După plecarea generalului Joffre, generalul Gamelin a luat comanda diviziei 9-a de infanterie, cu care termină strălucit războiul distingându-se , în special înaintea Noyonului, la contra ofensiva armatei a 5-a şi la forţarea trecerei râului Vesle (1918).

In 1919, a fost numit şef al misiunii militare în Brazilia, de unde revine în 1925 pentru a lua comanda trupelor din Siria. Aci se puse în capul coloanei care trebuia printr'un succes strălucit să deblocheze garnizoana Soueida şi să cureţe Damasc-ul de elemente resvrătite. După mai multe luni şi cu toate dificultăţile, a bătut pe druzi.

Începând dela această dată (Octombrie 1926), statele Levant-ului au fost purificate şi ordinea nu a mai fost nici odată turburată. Intre timp generalul Gamelin a fost numit general de divizie şi comandant superior al trupelor din Levant, apoi în 1927 ridicat la rangul de comandant de corp de armată.

In anul 1929 reveni în Franţa şi luă comanda corpului 20 dela Nancy pentru ca după un an, i 1930, să fie numit subşef al Marelui stat major general al armatei şi în Februarie 1931 şef al Marelui stat major şi membru în consiliul superior al războiului.

La începutul lui 1935 a primit şi funcţiunile de vice-preşedinte al consiliului superior al războiului, devenind astfel comandant *en chef* al armatei franceze.

In aceste înalte funcţiuni generalul Gamelin a ştiut să dea rezultate optime, făurind cu mijloacele puse de Parlament la dispoziţia sa, instrumentul cel mai bun pentru apărarea teritoriului îmbinând în mod judicios material şi personal.

Generalul Gamelin e purtător al Marei Cruci a Legiunei de Onoare, dela 14 Iulie 1932 şi decorat dela 26 Decembrie 1935 cu Medalia Militară, care este cea mai înaltă distincţiune care se poate decerne ofiţerilor generali francezi.

Toate şcolile confesionale protestante din Germania au fost închise

Berlin, 30 (Rador). — **D. Heinrich Himmler, şeful poliţiei germane, de acord cu ministerul instrucţiei publice şi cultelor, a luat măsura de a se interzice funcţionarea tuturor şcoalelor de teologie şi de predicatori precum şi a tuturor instituţiilor de învăţământ şi a comisiunilor de examinare ale bisericii confesionale germane.**

Prin această măsură, biserica confesională este lipsită de orice posibilitate de a-şi forma pastori şi predicatori.

Sunt deasemeni interzise şi toate şcoalele secundare ale bisericii confesionale protestante.

SCRISORI DIN LONDRA

ENDEAVOUR

de AUGUR

Londra, Septembrie

Cuvântul endeavour în engleză este inseamnă: sforţare susţinută. Expresia este tipică a rasei. Englezul stăruie în sforţarea începută şi adesea obţine succes.

Endeavour e numele pe care îl poartă cele două iachturi engleze, care în 1936, apoi în 1937, au străbătut oceanul ca să se măsoare cu nişte rivali americani. Era vorba să se reia cupa, pierdută în 1870, şi care de atunci, în ciuda celor mai mari sforţări, sportivii englezi n'au mai putut s'o readucă în ţară. D. Sopwith, bogatul fabricant de aeroplane, a trimis pe Endeavour I, *apoi pe* Endeavour II *să reia cupa. Şi de astă dată, americanii s'au luptat bine. După ce a cheltuit peste o jumătate milion de lire sterline, d. Sopwith a hotărât să trimită din nou aceste două iachturi în Anglia. Endeavour I şi Endeavour II au plecat deci în primele zile ale lui Septembrie, fiecare remorcat de un mare iacht cu motor.*

Atlanticul le-a rezervat o surpriză neplăcută. Abia au plecat iachturile, că s'a răspândit dureroasa ştire că Endeavour II, *bătut de nişte talazuri uiraşe, s'a desfăcut de remorcherul lui şi a dispărut în valuri. După o zi de cercetări zadarnice, remorcherul său s'a întors în portul american ca să dea alarma. Cercetările s'au întins spre Nord, în direcţia luată de uragan, care a rupt remorca. Au trecut câteva zile de-atunci şi, în cele din urmă, cercetările au fost părăsite,* Endeavour *a dispărut pentru totdeauna.*

Deunăzi însă, un vas petrolifer venind din Statele-Unite a zărit un iacht, care a reamintit ofiţerului de quart ambarcaţiunea dispărută. Vasul petrolifer a schimbat ruta ca să se apropie de iacht. In curând, s'a dobândit convingerea că ambarcaţia trebue să fie Endeavour. *S'au schimbat semnale. Prima întrebare a căpitanului iachtu-*

(Continuare în pag. 2-a)

O ultimă încercare pentru aplanarea conflictului din Spania

Dacă în termen de o lună nu vor fi retraşi voluntarii străini, politica de neintervenţie ia sfârşit

Geneva, 30 (Rador). — Comitetul de redacţie a prezentat azi după amiază comisiunii politice a adunării Societăţii Naţiunilor textul rezoluţiei prin care urmează să se încheie desbaterile relative la problema spaniolă.

Proectul de rezoluţie aminteşte datoria pe care o are orice stat de a respecta integritatea teritorială şi independenţa politică a celorlalte state, datorie, care le este recunoscută în pactul Societăţii Naţiunilor.

Proectul afirmă, apoi, că orice stat trebue să se abţină de a interveni în afacerile interne ale unui alt stat.

Textul subliniază angajamentele speciale contractate de statele europene în comitetul de neintervenţie de la Londra. El îşi exprimă părerea de rău că, deşi cea mai mare parte din membrii comitetului au depus eforturi reale, acest organism nu a reuşit să asigure retragerea luptătorilor străini de pe teritoriul republicii spanioie.

Trebue să se recunoască astăzi — spune mai departe proectul de rezoluţie, — existenţa pe teritoriul spaniol a unor adevărate corpuri de armată străine, fapt care constitue o intervenţie străină în afacerile Spaniei.

Textul face urări arzătoare ca recentele iniţiative diplomatice luate de unele puteri — făcând aluzie la iniţiativa franco-britanică de a începe negocieri cu Roma — să reuşească a asigura retragerea imediată a luptătorilor străini şi respectarea acordurilor de la Londra.

Proectul face apel pe lângă guverne, cari toate trebue să aibă dorinţa de a menţine pacea Europei — ca un nou şi sincer efort să fie întreprins în acest sens.

Pentru cazul când acest rezultat nu ar putea fi obţinut într'un timp scurt, proectul de rezoluţie arată că membrii Societăţii Naţiunilor, cari au aderat la acordul de neintervenţie urmează să examineze sfârşitul politicii de neintervenţie.

Rezoluţia roagă în sfârşit consiliul să urmărească cu atenţie evoluţia situaţiei în Spania şi să se folosească de toate prilejurile pentru a căuta baza unei soluţii paşnice a conflictului spaniol pe baza articolului 11 din pact.

COMISIA A 6-a A ADOPTAT REZOLUŢIA

Geneva, 30 (Rador). — **Comisiunea a şasea a Adunării Societăţii Naţiunilor — comisiunea politică — s'a întrunit la ora 19 şi 15 sub preşedinţia d-lui Santos (Columbia), adoptând textul rezoluţiei prezentată de comitetul de redactare, cu privire la discuţiile la intervenţia în Spania.**

Austria, Bulgaria, Portugalia şi Irlanda s'au abţinut dela vot.

Africa de Sud şi-a rezervat votul.

Franţa va deschide frontiera

Londra, 30 (Rador).— Ziarele de seară acordă multă importanţă rezoluţiei luată la Geneva, ca, în cazul când voluntarii străini nu vor putea fi retraşi în scurt timp din Spania, membrii Societăţii Naţiunilor să examineze chestiunea unei lichidări a politicii de neintervenţie.

Agenţia „Exchange Telegraph" anunţă că Franţa ar fi hotărît deschiderea automată a frontierelor în momentul când negocierile prevăzute la Roma nu vor fi încununate de succes. S'ar fi căzut de acord asupra unui termen de o lună, în timpul căruia retragerea voluntarilor să fie terminată.

„Star" crede a şti că Anglia ar fi gata, poate, să recunoască suveranitatea italiană în Abisinia, dar numai cu condiţia ca Italia să retragă la rândul său voluntarii din Spania.

(Continuare în pag. 2-a)

Generalul Gamelin s'a imbarcat pentru România

Belgrad, 30 (Rador).— *Azi la ora 18, d. general Gamelin, şeful statului major al armatei franceze, a părăsit Belgradul plecând în România, unde va lua parte la manevrele armatei române şi va face câteva vizite în ţară.*

In vederea plecării au sosit în portul Belgrad monitorul „Mihail Cogălniceanu" şi vaporul N. F. R. „Gheorghe Manu", pe care se va imbarca generalul Gamelin.

Azi a sosit la Belgrad şi delegaţia română, care va insoţi pe generalul Gamelin, formată din colonel Rozin, lt. colonel Davidescu, căpitan Paulian, precum şi colonel Potopeanu, ataşatul militar al României la Paris. Deasemeni a sosit la Belgrad şi colonelul Delmas, ataşatul militar al Franţei la Bucureşti.

La ora 18, generalul Gamelin a trecut în revistă compania de onoare iugoslavă ce se găsea în port la debarcader şi şi-a luat rămas bun dela personalităţile militare iugoslave, care au venit să-l salute la plecare.

După aceia, generalul Gamelin a făcut o vizită pe monitorul „Mihail Cogălniceanu", unde a fost primit de delegaţia militară română care-l va insoţi în România şi de ataşatul militar român la Belgrad, locot. colonel Gh. Teodorescu.

La bordul vasului s'a oferit un vin de onoare generalului Gamelin de către comandantul monitorului, la care au participat şi generalii iugoslavi, veniţi să-l salute.

La plecarea de pe monitor, generalul Gamelin a fost salutat cu 19 lovituri de tun trase de pe monitor.

La ora 18 şi 30, generalul Gamelin, d-na Gamelin şi locotenent colonel Petitbon s'au imbarcat pe vaporul „Gheorghe Manu" plecând spre Turnu Severin. Vasul este escortat de monitorul român.

Un hidroavion italian s'a prăbuşit peste un grup de marinari

Opt morţi

Roma, 30 (Rador). — **Un accident de avion s'a înregistrat azi dimineaţă la arsenalul dela Spezzia.**

Un hidroavion care sbura pe deasupra vasului de răsboiu italian „Emmanuele Filiberto" a pierdut din viteză şi înălţime din cauza unui gol de aer. Aparatul s'a ciocnit cu acoperişul punţii superioare a vasului de răsboiu şi s'a prăbuşit în mijlocul unui grup de recruţi.

Observatorul şi 7 tineri soldaţi au fost omoriţi. Pilotul este grav rănit.

D-nii Mussolini şi Hitler, într'un automobil special, pe câmpul de manevre al armatei germane

Experţii navali în conferinţa dela Paris